

Vegyipari üzemek a szabadban

A második ötéves terv eredményeinek elemzése során megállapították, hogy a vegyipar gazdaságosan, gyorsan, határidőre bonyolította le beruházásait. A tervidőszakban 43 nagy beruházást kezdtek el és túlnyomó részüket be is fejezték. Csúpan négy előirányozott beruházás kivételével nem kezdődött el 1961—1965 között, az összes beruházás egy százalékának erejéig. Közülük háromnak a kivételéhez ebben az évben fognak hozzá.

A vegyipar termelésének túlnyomó része a második ötéves tervidőszak kezdetén még Budapestre összpontosult. A Nehézipari Minisztérium a második ötéves tervben következetesen alkalmazta a vidéki ipartelepítési elvét és a vegyipari beruházási keretnek alig 20 százalékát használta föl a fővárosban, 80 százalékát vidéki gyártelepítésre fordította. Ezzel Budapest és a vidék vegyipari termelésének aránya alaposan megváltozott a vidék javára.

Nagy fejlődés következett be a beruházások műszaki tervezésének módszereiben. Ennek eredményei közül az üzemek szabadtéri telepítése emelkedik ki. A korábbi években a vegyipari üzemek beruházási költségének 35—40 százalékát az építőipari munkák emésztették föl. Azzal, hogy a régebben kizárólag épületben elhelyezett üzemeket most szabad ég alá telepítették, az építési rész 1965 végére 29 százalékkal csökkent. Hozzávetőleg 220 000 légrétekméterrel kisebb teret építettek be annál, mint amennyit a régi módszer szerint fallal és tetővel kellett volna körülvenni. Ez nemcsak lényeges beruházási megtakarítást hozott, hanem 1700 kétszobás összkomfortos lakás fölépítéséhez elegendő építőipari kapacitást is fölszabadított. Több üzemnek határidőre való befejezését a szabadban telepítés tette lehetővé. (MTI)

A legfőbb mutató: a tanulmányi színvonal

Betekintés a tanárképző főiskola gondjaiba

Egy tanintézet vezetőségének és pártszervezetének minden tehetsége, energiája csakis az eredményes oktatásra irányulhat elsősorban. Vonatkozik ez a Szegei Tanárképző Főiskolára is, ahol a végzett munkának az a legfontosabb mutatója, hogy milyen a hallgatók tanulmányi színvonalára.

Ez persze olyan, mint a kétszerkettő — felesleges rá szót vesztegetni. Ha azonban figyelembe vesszük, hogy a tanári diplomára pályázók a társadalomnak úgyszólván valamennyi rétegét képviselik, továbbá a különféle gimnáziumokból hozott tudásanyag is elég heterogén, bizony elég komplikált dolog az állandó magas tanulmányi színvonal kialakítása. Ráadásul a közel 950 fős hallgatói létszámnak 43 százaléka kollégiumon kívül lakik — alberletben vagy a szülőknél —, s már maga ez is negatív hatást gyakorol az iskola vezetőinek törekvéseire.

A számok tanulsága

A munkás-paraszt származású hallgatók eredményeinek elősegítése nem külön gondot jelent, hanem meghatározza a tanári kar, a pártszervezet és a KISZ-bizottság egész tevékenységét. Többéves tapasztalat: az osztályzatokban nem a szociális származás, hanem a tanulási körülmények szerint mutatkozik differencia.

S ebből a szempontból érdemes néhány számot megjegyezni. A kollégiumban elhelyezett 270 munkás-paraszt hallgató közül a legutóbbi vizsgákon csak négyen voltak elégségesek, a 138 kint lakó közül viszont 17-en. Még rosszabb az arány, ha a jeles és a jó rendű osztályzatokat vesszük: a kollégistáknál 181, az alberleteseknél mindössze 34 fő. Ez persze alapjában véve természetes jelenség, hiszen a kollégiumban szilárdabb a fegyelem, kedvezőbbek a lehetőségek, s ha nem így lenne, nem volna különösebb értelme a kollégiumok fenntartásának.

A kollégium ezenkívül ösztönöz is a jobb tanuláshoz. Szücs Zsuzsanna, a fő-

iskola KISZ-bizottságának titkára megemlítette, hogy két lányt bukások és kisebb-nagyobb fegyelmeztlenségek miatt kizártak, s kénytelenek voltak alberlet után nézni. Lényegében ekkor tudták meg, milyen sokat jelent az intézeti kényelem, a drága és gyakran hideg alberleti szobákhoz képest. Hamarosan „rákaptak” a tanulásra és fél év múlva visszaküldték magukat a kollégiumba.

A tanárok nem tesznek engedményeket arra való tekintettel, hogy munkás vagy paraszt szülők gyerekei valaki. Erre nincs is lehetőségük, hiszen vizsgák alkalmával nem a származást, hanem a felkészültséget, a tudást értékelik. Mégis határozottan állítják: ha külön-külön megnéznék az értelmiségi, illetve a kétkézi munkássorból érkezettek tanulmányi átlagát, semmilyen különbséget nem tapasztalnának. Ennek egyik magyarázata az, hogy a tanárképző főiskolára általában egyrészt az „erősebb” gimnáziumok közepes, másrészt a vidéki gimnáziumok jó, vagy jeles rendű tanulóit jelentkeznek, tehát lényegében azonos tudásúak. Inkább az általános műveltségben észlelhető bizonyos szintkülönbség, azonban — meggyőződésük szerint — ennek sem a szülői ház, hanem a középiskola elsősorban az oka.

Kinek kell több segítség?

Nyilvánvaló ezek után, hogy több segítségre szorulnak azoknak, akik nem juthatnak be a kollégiumba. A legegyszerűbb megoldás az lenne, ha az összes hallgatókat kulturált otthonokban helyeznék el, csak hogy ez súlyos pénzkérdés, máról holnapra megvalósíthatatlan. Az állam nagyon komoly összegeket fordít ösztöndíjakra, tanfelszerelésre, technikai segédesszerekre stb., tehát a jogos kívánásoknak gátat szabnak az anyagi lehetőségek. Felépült ugyan a 320 férőhelyes Petőfi Sándor Leánykollégium, de a tanárképző főiskola 240—250 hallgatójának ugyanakkor ki kellett hurcolkodnia a József Attila, illetve Bolyai János

egyetemi kollégiumból. Így lényegében alig vált kedvezőbbé a helyzet, pláne, ha figyelembe vesszük, hogy most már 200 helyett 300-as létszámú lesz évenként a beiskolázás. A harmadik ötéves terv végén valószínűleg megkezdődik egy újabb főiskolai kollégium építése is, egyelőre azonban csak a jelenlegi adottságok vehetők figyelembe.

Segít a KISZ is

Eszerint tehát a kollégiumon kívül lakók mindenképpen hátrányosabb helyzetben vannak és lesznek is mindaddig, amíg nem biztosíthatók a tanulás jobb feltételei. Mivel kevés a tanulószoba, a kintiek a KISZ-helyiséget is igénybe szokták venni, de ott szűk a hely. A tanszék egykor gondoskodtak tanteremről saját hallgatóik részére, ez azonban elég rendszertelen. Sokan a folyosókon bolyongva kénytelenek lapozgatni a tananyagot, pedig így a figyelem koncentrációja minimális. A KISZ-bizottság is csak úgy tud segíteni, hogy hetente egyszer — amikor az irodalmi és a marxista olvasóterem nem foglalt — lehetővé teszi a rendszeres, nyugodt tanulást. Ez azt jelenti, hogy 30—70 alberletben lakó hallgató egész délután zavartalanul olvashat.

Világéretű fejlődésük részben azon is mérhető, hogy szélsőségesebb helyzetekben bátran vitába szállnak az idealista megnyilvánulásokkal. Nagy Pál titkár helyettes jóleső érzéssel tapasztalta, hogy egy vidéki kirándulás alkalmával minduntalan „kiigazították” az idegenvezetőnek ajánlott plébános magyarázatát.

A végzősök rendszerint nagy ambícióval, felelősséggel kulturális igényekkel mennek tanítani. A faluban azonban sajnos nem mindig találunk ideális körülményeket. Megtörténik, hogy az új kollégát borral, pálinkával fogadják és ilyen helyen nagyjából később is konzerválódik ez a „művelődési” színvonal. Ezen pedig a főiskola már aligha tud segíteni.

F. Nagy István

A gazdák és a szocialista brigád

Hányszor adtunk hírt erről az utóbbi években: útjára indult a szocialistabrigád-mozgalom a tsz-ekben is! Állattenyésztők, kertészeti munkacsapatok, több helyen növénytermesztők is vállalták a közös munkában a nagyobb helytállást. Példás emberi magatartásukkal kivívják maguknak a „szocialista brigád” rangot. Mitagadás, vérem reményeket fűztünk ahhoz, hogy egyszerű mozgalom a gyárakon túl kivi-rázzák a földeken és az állattenyésztő telepeken is. A duzzadó, kipattanni készülő rugyek azonban lehervadtak, ahelyett, hogy kinyíltak volna.

Nemrég az egyik szegedi tsz-ben járva — abból a célból, hogy a tollamat megtörljem vele — egy eldobott papírlapot emeltem ki az elnöki papírkosárból. Tehén-szek, állatgondozók szocialistabrigád-szerződése volt. Évekkel ezelőtt hat szövetkezeti gazda írta alá. A tejszemek emelésére, a háziasz állatok növelésére vállalkoztak, s mindezt minden bizonyonnyal komolyan gondolták. Mégis szerződésük úgy került a szemétkébe, hogy soha senki nem értékelte munkájukat.

A minap különféle járási szerveknél kutattam: ki tud a termelőszövetkezeti szocialista brigádokról? Melyik osztály kíséri figyelemmel a mozgalom eredményeit? Bizony hosszú kilincselés után sem találtam meg. Végül abban kellett megnyugodnom, ilyen osztály, ilyen elvtárs nincs is. Ellenben sok felelős vezetőtől hallottam olyan véleményt, hogy: „Tsz-eink mai állapotukban nem alkalmasak arra, hogy kifejlődjék bennük ez a mozgalom. Lehetetlen ez többek között a részes művelés elterjedése és a mezőgazdasági munkák sokrétűsége miatt is”. Ez nem más, mint az eddigi rossz bizonyítvány magyarázata. Hiszen az állattenyésztők, a kertészek, a segéd- és javítóüzemek mestereiből, a traktoristák mindennap ugyanazt a munkát folytatják, amit este abahagytak. Munkacsapatok dolgoznak sok helyen a fűszerpaprika-, a szőlő- és gyümölcsstermesztésben is. Azok az emberek fejezik be általában a termelés utolsó műveletét is, akik megkezdték. Tehát igenis lehet értékelni a verseny eredményeit. Tény az is, hogy a szocialistabrigád-szervezetekre égető szükség van a tsz-ekben.

A pártszervezetek gyakran nem találják helyüket a közösségben. Pedig valóban a saját dolguk lenne: megtisztelő rangot emelni a szocialista munkát! Meltó elismeréshez jutni például azokat, akik a szegedi Móra Ferenc Tsz-ben országosan is a legjobb eredményt érték el az egy kiló csibehúsrá jutó takarmányfelhasználásban, akik a mihályteleki Új Élet Tsz-ben több száz hold átlagában olyan fűszerpaprika-termést értek el, melyhez hasonlót az egyéni életben senki sem látott. Vagy azo-

kat, akik a szőregi Egyetértés Tsz-ben két év alatt 83 százalékkal növelték a búza átlagtermését és így tovább. Kik ezek az emberek? Traktoristák, állattenyésztők, növénytermesztők és mások, akik szerényen, névtelenül hűződnak meg a sikerek mögött. Pedig megérdemelnék, hogy fényképeik, neveik ott ragyogjanak a művelődési ház legszebb szobájának a falán. Emberi gondjaikban osztozna velük a közösség, mert nagyon értékes emberek.

A szocialistabrigád-mozgalom eszközei arra is kiválóak, hogy végre is meg-szűntessük a még sok helyen megtalálható káros egyenlőséget.

A legszebb emberi tulajdonságok egyike, hogy a nagy cselekedetekre képes, szíves emberek szerények. Az újságíró is, ha lehet, lebeszél az ártól, hogy írjon rójuk. Azt mondják: „Csak azt tettük, amit az élet, meg a tisztességünk követel tőlünk”. Érthető, hogy nem állnak fel a közgyűlésen, s nem hangoskodnak: az ösztönösen végzett jó munkának adjunk céltudatos formát, szocialista tartalmat, mi szocialista brigádokat akarunk. A pártnak kell ehhez hozzásegíteni őket. Helyettük sokszor még azok formálják a közhangulatot, akik amolyan kintartótljai a közösségnek. Demagógiájukkal ideiglenesen „jó embereknek” tűnnek, de mint paraszti tömörséggel mondják: „a munkában nem ér az életünk egy hajótárat sem”. Elméleteket farigcsálnak arra, hogy „a magyar parasztember énjétől mindig távol állt az olyan szocialista életmód, fegyelem, mint amelyet a szocialistabrigád-mozgalom követel”. Igyekeznek a jót, a nagyszerűt különválasztani a szocialistától. Pedig a kető mindig ugyanaz volt.

Állami gazdaságainkban már vannak szocialista brigádok szép számmal. Azonban e mozgalom az állami gazdaságokban sem emelkedett még az öt megillető magasztos helyre. Ha jó az időjárás, nincs jégverés — a gazdaság „hozza” a tervét —, akkor minden brigád, ahány csak benevezett, „szocialista” lesz. Viszont ha a peronoszpóra lepörkölte a szőlőt, a víz kipusztította a kukoricát, már nehezebb. Tehát a leglényegesebb emberi jó tulajdonságokat is át-ló teszük függővé, hogy milyen a termés. De hát miért kell ennek a mozgalomnak vállalni az időjárás okozta erkölcsi, gazdasági veszteségek összes ódíumát? Magam sokszor beszélgettem már ilyen szocialista brigádok tagjaival. Elmondták: vállalásaituk teljesítik, ha lehet, mert többet akarnak keresni. Amikor életük célja felől érdeklődtem, legtöbbször kiderült: az állami gazdaságot nem tartják végleges munkahelyüknek. Azonnal itthagyják, mielőtt jobb munkát találhatnak. Fel sem ötlött még a gondolat, miként lehetne javítani a helyzetükön. Sokszor csak ilyesmirel van szó: miért kell 10—15 lánynak egyetlen bádóg lavóról mosdani. Egyszer a szocialista brigád tagjával is szóba álljon az igazgató, s legyen kíváncsi a véleményre.

Mint látjuk, még az állami gazdaságokban is — ahol pedig lényegesen előbb vannak, mint a tsz-ekben — sok javítanivaló van a mozgalom építésében. A szegedi járási párt-végrehajtóbizottság áprilisban napirendre tűzi a szocialista brigádok ügyét. Községi szövetkezeti párttitkárok értekezletén is megvitatták a témát. Minden bizonyítással bővebben lesznek majd jó javaslatok, s végül is bebizonyosodik: bár a mezőgazdaság szerkezete sok mindenben más, mint az ipar, mégis a szocialistabrigád-mozgalom ügye teljes sikerrel vihető a termelőszövetkezetben is.

CSEPI JÓZSEF

A szervezők is vizsgáznak

Egymást követően jóformán egy vasárnap és egy munkanap megy rá, amíg valaki túljut Szegeden a KPM Autóközlekedési Tanintézetnél a gépjárművezetői vizsgán, illetve az azt követő bejelentésen a gépjárműveket nyilvántartó és vizsgáztató osztályon. Az ezzel kapcsolatos panasz és kérdés éppen ezért jogos: nem lehetne a hosszú várakozást lerövidíteni, a munkát meggyorsítani?

A KPM Autóközlekedési Tanintézet vasárnap reggel 9-től tartja vizsgáztatását a Menhely utcában. Ez eltart délután 2-ig. Polgár Istvánnak, a tanintézet vezetőjének tájékoztatása szerint ennél korábban nem lehet megkezdeni a vizsgáztatást, mert a Bajáról és a Kecskemétről érkező vizsgabiztosok a legkorábbi vonattal és autóbusszal reggel 9-kor érkeznek csak meg. A felesleges várakozáson lehetne csökkenteni, ha esetleg nem egy, hanem két időpontra ideznék a vizsgázókat. Így nem tűnnek oly hosszúnak a több mint fél nap.

A gépjárművek műszaki vizsgáztatása a Marx téren hétfőn és csütörtökön a korai reggeli órákban kezdődik. Egy ember végzi, tölti ki a jelentkezési lapokat, nézi meg a lámpavágást

és tart fékpróbát. Ez viszonylag gyorsan megy, egy ember meg is győzi. A „hosszú-nap” csak ezután kezdődik a Szeged városi és járási rendőrkapitányság épületében, a gépjárműveket nyilvántartó és vizsgáztató osztályon. Az udvaron, a folyosón, a bejárati előtérben tegnap is nagy csoportokban várokoztak az emberek. Volt, aki kora reggeltől ott állt és fél 10-kor még dolgavégezetlenül várokozott. A múlt hét csütörtökjén 178 gépjárművet „anyakönyveztek”. Este 7 óra előtt pár perccel fejezték be.

Tegnap sem várokoztak itt kevesebben. Két tisztviselő — mint ahogy máskor is — nem győzte volna a pontos adminisztrációt olyan ütemben végezni, hogy ne kelljen sokaknak egész nap várokozniuk. Tegnap kapott az osztály pár órára három kisegítőt. Ez azonban csak tegnapra szóló megoldás volt.

Szabó József, a Csongrád megyei rendőr-főkapitányság közlekedésrendészeti osztályának vezetője arról tájékoztatót, hogy új szisztémát dolgoznak ki, hogy a várakozási időt lerövidítsék. Csak ne kelljen majd erre is sokat várni!

L. F.

A CGIL és a SZOT megbeszélései

SZOT elnökségének meghívására 1966. március 14—18-ig Budapestben tartózkodott az Olasz Általános Munkásszövetség (CGIL) küldöttsége; Luciano Lama és Giovanni Mosca, a CGIL titkárai, Andrea Gianfagna, az Olasz Élelmészeti Szakszervezet főtitkár-helyettese és Ruggiero Spesso, a CGIL közgazdasági osztályának vezetője.

Az olasz szakszervezeti küldöttség megbeszéléseket folytatott Gáspár Sándorral, a SZOT főtitkárával.

Az olasz szakszervezeti vezetők tájékoztottak a magyar népgazdaság és a dolgozók helyzetéről, a magyar szakszervezetek tevékenységéről.

A CGIL küldöttei tájékoztatást adtak az olasz dolgozók helyzetéről, a jelenlegi nagy munkásharcokról.

A SZOT és a CGIL vezetői megállapodtak, hogy a két ország szakszervezetei közötti kapcsolatokat továbbfejlesztik, rendszeresen tájékoztatják egymást feladataikról és tapasztalataikról, erősítik a magyar és olasz dolgozók szolidaritását a közös célokért, a dolgozók élet- és munkakörülményeinek javi-

tásáért, a nemzetközi szakszervezeti egység fejlesztéséért és a béke védelméért.

* Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára szívélyesen baráti beszélgetéssel fogadta az olasz küldöttséget.

Átadta megbízólevelét az új csehszlovák nagykövet

Dobi István, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke csütörtökön fogadta Jozef Pucik rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság új magyarországi nagykövetét, aki átadta megbízólevelét.

Jozef Pucik a megbízólevelét átadásakor beszédet mondott, melyre Dobi István válaszolt.

A megbízólevelét átadása után a nagykövet bemutatotta Dobi Istvánnak, a kíséretében megjelent Ladislav Vince, Jaroslav Balabán és Frantisek Hála nagykövetségi tanácsosokat, Milan Mojzisek alezredes, katonai és légügyi attasét, Matej Petrína nagykövetségi elsőtitkár, Michal Králka és Alexander Horváth nagykövetségi másodtitkárokat, Ondrej Durej nagykövetségi harmadtitkár, Jan Dvornák és Tomáš Návrat kereskedelmi attasékat. Az Elnöki Tanács elnöke ezután szívélyesen elbeszélgetett a nagykövettel.

Jozef Pucik nagykövet megbízólevelének átadása után a Hősök téri megkoszorúzták a magyar hősök emlékművét. (MTI)